

Heikki Jolma

Jolmantie 22
95700 Pello
Puh: 0400 180704

heikki.jolma@vaylanviehelupa.fi
www.vaylanviehelupa.fi

Suomen tasavallan presidentti *Sauli Niinistö*

Tasavallan presidentin kanslia
Mariankatu 2
00170 Helsinki

Sähköpostitse 22.11.2016 *sauli.niinisto@tpk.fi*
ja *kirjaamo@tpk.fi*

ARVOISA SUOMEN TASAVALLAN PRESIDENTTI

Käännymme puoleenne kertoaksemme poikkeuksellisen pitkään jatketusta lakiin perustumattomasta virkamiesylivallan käytöstä alueella, joka vasta 179.1809 alkaen on ollut osa Suomea, kun alue irroitettiin Ruotsin Västerbottenista ja liitettiin Venäjään. Alkujaan alueemme oli *kveenimaata* eli muinaista Kainuuta, joka todistettavasti [*mm. Telgen sopimus 1328*] oli yli 200 vuoden ajan itsellinen "talonpoikais-tasavalta", joka ulottui Perämereltä [*aik. Kainuunmeri, Kvenhavet, Cwaense, Cajano More*] Jäämerelle [*aik. Västerhavet*]. Tornionjoki oli mahtavin lohijoki, mutta Tornion- ja Kainuunjokien [*Kalixjoki*] kaksoisvirranmaan *birkaarlit* (pirkkakauppamies) omistivat lohienkalastukset myös Jäämereen laskevissa joissa nykyisessä Finnmarkissa. Vuonna 1528 *Kustaa Vaasa* uudisti Telgessä tehdyn sopimuksen, mutta vauras kveenien maa [*tuolloin Perämeren rannikko Luulajajoelta Kemijoelle sekä*

Piitimen, Luulajan, Tornion ja osin Kemin lapinmaat Jäämereen Tyystinvuonosta Haalogalannissa Pykeijanvuonoon Varangissa] joutui Ruotsin kruunun vallan alle Västeråsin v.1527 valtiopäivien kirkkoreformin seurauksena, kun saksalainen *Conrad von Pyhy* saapui v.1538 järjestämään Kustaa Vaasan valtakunnan. Ensimmäinen kruunun vero maksettiin 1543 [*Ruotsin valtaa n.270 vuotta, v.1553 Tornion pitäjän birkaaleilla/20 taloa oli 246 lehmää*]. Kruununvalta toi vain kurjuutta; liian raskaita veroja ja miehenottoja. 1600 luvun alussa *Kaarle IX* lopetti birkaarleilta näiden yli 300 vuotta kestäneen oikeuden *lappalaisten* (joka (!) ei tarkoita etnisesti vain saamelaisia) verottamiseen ja otti haltuunsa Finnmarkin jokien lohenkalastukset; jotka Ruotsi miljoonan taalarin puutteesta menetti Kalmarin sodan seurauksena Tanskalle Knäred'in rauhassa v.1613. Kaarle IX vaati itselleen joka toisen Tornionjoesta pyydetyn lohen, mutta ei ahneudessa siltikään pärjää nykyisille vallanpitäjille, jotka ovat vieneet 'joka lohen'.

Me nykyiset kalastusoikeuksien omistajat n.70 km pituisella osalla Tornionjokea Juoksengista Väylänpäähän (765,5 ha), Juoksengin, Niemen-Saloniemen, Turtolan, Pellon, Lempeän ja Kiuruniemen kalastusalueet sekä Väylänpään osakaskunta, jotka v.2013 yhdistyimme *Väylän viehelupa-alueeksi* olemme jääneet lähes täysin ilman Suomen lainturvaa Suomen oikeusviranomaisilta. Olemme kääntyneet myös Ruotsin oikeusviranomaisten puoleen [*JO-anmälan 5.9.2016 liitteenä*] ja selvittäneet Ruotsin oikeusasiamiehelle syitä, miksi emme kuulu Tornion-Muonionjoen ja Könkämäenon viehekalastuksen yhteislupa-alueeseen (T-M-K lupa-alue) ja miten kummankin maan kalastusviranomaisen mukanaolo mainitussa yhteislupa-alueorganisaatiossa on estänyt yhdenvertaisen viranomaiskohtelun muilta rannanomistajilta. Pellon kunnan alueella Tornionjoen kalastusoikeuksista n.80% kuuluu yksityisille rannanomistajille (jakokunnille), jotka eivät ole mukana mainitussa yhteisluvassa. Vain n.20% on valtion vesiä. Emme kuitenkaan voi myydä kalastuslupia kalastusalueillemme, koska valtion kalastusviranomaisen on valtuuttanut ulkopuoliset kalastuskunnat myymään kalastusluvat alueillemme, myös erityisen Pellon kuntaluvan. T-M-K lupa-alueeseen kuuluvat kalastuskunnat eivät myy omiansa ja toimivat siten lainvastaisesti, kun he myyvät kalastuslupiaan Tornionjoelle Pellon alueella [*JO-anmälan 5.9.2016 liitteenä*] ja vastoin Suomen ja Ruotsin valtiosopimuksen [*91/2010*] kalastussääntöä [*17§*] jakavat rahat keskenään. Laittoman toiminnan kummisedät on helppo löytää Maa- ja metsätalousministeriöstä.

Tornion-Muonionjoelle on myyty koko rajajokialuetta käsittävää yhteislupaa vuodesta 1993, jolloin Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio yhdisti kahdeksan lupa-alueita yhdeksi. Tuolloin joella ei ollut erityistä kalastuksellista arvoa, koska lohi kalastettiin 99%:sesti mereltä. Näin ollen täällä oli vain yksi lupa-alue, kun valtioneuvosto määräsi tiukat aikarajoitukset Pohjanlahden lohenkalastukselle ja lohi pääsi suurina määrinä jokeen v.1996 ja 1997. Lohi toi kalastajat Tornionjoelle ja joella oli taas arvoa. MMM:n kalastusviranomaisen halusi pitää Tornionjoen kalastuksen yksissä käsissä, ja ratkaisi asian lähettämällä sisäisen hallintomääräyksen [*26.11.1996 Dnro4863/706/96 liitteenä*] Tornion poliisille. Kalastuskaudesta 1997 lähtien se on se laki, johon Tornion-Muonionjoen lohenkalastus on perustunut (myös Ruot-

sin puolella) ja jonka noudattamista Tornion poliisi on täällä valvonut: *"Tornionjoen lohen ja taimenen kalastusoikeus on regaalioikeuden perusteella Suomen ja Ruotsin valtioiden omistamaa. [...] Lohen ja taimenen kalastaja ei tarvitse näiden lajien pyynnissä kalastuskuntien erikseen myymiä lupia. Jos "lohikortin" perusteella kalastava henkilö saa saaliiksi esimerkiksi harjuksen, on hänen laskettava kala välittömästi takaisin veteen."* MMM:n hallintomääräys on lakiin perustumaton ja loukkaa yksityisen oikeutta hallita omaisuutta normaalilla tavalla. Kalastusoikeus kuuluu kiinteistöjen ulottuvuuteen eikä kalastuslaki [16.4.1982/286 ja 379/2015 5§] anna kalastusoikeutta ilman kalastusoikeuden omistajan lupaa edes kalan vapauttamista vastaan. Rajajokisopimuksen [91/2010] kalastussäännön 12§ säättää yksiselitteisesti mm. alamittaisten kalojen vapauttamisesta, mutta ei oikeuta tällaiseen huijaukseen.

Rannanomistajan kalastusoikeudella on ylimuistoinen pohja. Pohjoismainen yksikerroksinen ja suora omistusoikeus perustuu ikivanhaan oikeuskäsitteeseen, jonka mukaan rannanomistaja omistaa veden ja apajan. Siitä juontuvat vanhat lait, ruotsalaisten maakuntalait, Kristofferin maanlaki 1442, Venäjän vallan ajankin voimassa ollut Ruotsin vuoden 1734 laki ja Suomen tasavallan lainsäädäntö. Itsenäisen Suomen ensimmäinen perustuslaki, Hallitusmuoto [94/1919] sääti lyhyesti ja edelleen vaikuttavalla tavalla, ettei maan itsenäistyminen vähentänyt eikä heikentänyt keneltäkään mitään oikeutta, vaan Suomi tunnusti kaikki yksityiset oikeudet osaksi uuden valtion yksityistä omistusoikeutta. 6§ velvoitti turvaamaan nämä oikeudet *"Jokainen Suomen kansalainen olkoon lain mukaan turvattu hengen, kunnian, henkilökohdallisen vapauden ja omaisuuden puolesta."* Vuonna 1927 Suomen tasavalta petti omat kansalaisensa Tornion- ja Muonionjokien rannoilla, kun Suomi solmi Ruotsin kuningaskunnan kanssa ensimmäisen Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen [asetus N:o 387 liitteenä]. Metsäyhtiöiden, erityisesti ruotsalaisten metsäyhtiöiden, oikeusasema asetettiin hallitusmuodon 6§:n vastaisesti Tornionjokilaakson suomalaisten rannanomistajien perusoikeuksia vahvemmaksi.

Minkäänlaisia korvauksia ei maksettu. Vuoden 1927 rajajokisopimuksella Tornionjoen uittoyhdistykseen kuuluneet metsäyhtiöt [*yhdeksän ruotsalaista ja kolme suomenruotsalaista*] vapautettiin kaikesta korvausvastuusta rannanomistajille, myös ennen sopimusta (uittoväylä raivattiin v.1920-1925) aiheutetuista vahingoista ja lohenkalastuksien purkamisista: *"Tähän saakka käytännössä olleista kiinteistä kalastuslaitteista ovat seuraavat lauttaukselle haitallisina lakkautettavat, nimittäin Danskin, Buumin, Törmän ja Varttosaaren padot, minkä ohella Marjosaaren pato samasta syystä on siirrettävä Palosaaren ja Suomen puoleisen rannan välillä olevaan, Oulun ja Norrbottenin läänien lääninhallitusten yhteistoimin määrättävään paikkaan."* [IVArt.] Valtiot sopivat Tornion- ja Muonionjoen uuden kalastussäännön astuvan voimaan 31.12.1927: *"Kummallekin valtiolle kuuluu puolet kalastuksesta."* [III Art.] Ensimmäisellä rajajokisopimuksella Tornionjoen lohitalonpojilta evättiin vuosisatojen aikainen omistus lohenkalastukseen tuloa tuottavana oikeutena, kun lohi katsottiin *lähtökohteisesti* valtioiden kalaksi. Aivan selvästi syynä oli metsäteollisuusyhtiöiden vapauttaminen korvausvastuusta.

1800-luvun jälkipuoliskolla Tornion-Muonionjoesta oli muodostunut tärkeä puutavaran uittoreitti ruotsalaisille metsäyhtiöille. Paikallisen väestön harjoittama lohen patopyynti oli syvässä ristiriidassa metsäyhtiöiden puutavaran lauttauksen kanssa eikä yhteentörmäyksiltä välttytty. Kun talonpoikien lohenkalastus oli esteenä puutavaran uittamiselle, Tornionjoen paikallisen väestön ikiaikaiset lohenkalastukset nähtiin Tukholmassa ongelmana. Ruotsi ei päässyt sopimukseen Tornionjoen uittosäännöstä Venäjän tsaarin hallinnon kanssa, mutta 10.5.1920 ilmoitettiin ministerinootilla Suomen käsityskantana olevan, että Ruotsin 3.7./20.6.1917 tekemä sopimus (!) Venäjän vallankumouksen *Aleksandr Kerenskin* väliaikaishallituksen kanssa Tornion- ja Muonionjokien raivaamisesta irtouittoa varten sitoi myös Suomea. Tämä siitä huolimatta, että helmikuun vallankumouksen manifestissa erityisesti ilmoitettiin, että vallankumous ei koske Suomea. Koska Tornionjoen irtouitosta ei ollut Suomen senaatin, hallituksen eikä eduskunnan päätöstä, kaikki toimet, joilla metsäyhtiöiden toimijat purkivat lohenkalastukset Tornionjoen puunuiton alta 1920-luvulla, nojasivat ainoastaan *yksittäisten toimijoiden ilmoittamaan 'käsityskantaan'*. Jo senaikaisten komissioselvitysten mukaan vuoden 1927 rajajokisopimuksen solmiminen olisi edellyttänyt sitä, että kumpikin valtio puolellaan olisi omistanut lohenkalastuksen Tornionjoella. Näin ei kuitenkaan ollut. Kun rajajokisopimus ratifioitiin 22.12.1927, Suomen valtiolla ei ollut laillista perustetta tai muuta oikeusnormia lohenkalastuksen omistukseen koko Tornionjoella. Vaikka rajajokisopimuksella säädetyt pyyntirajoitukset johtivat vuosisataisten lohipatojen purkuun, v.1927 rajajokisopimus ei perustunut kiinteistöjä ja niiden ulottuvuutta koskevaan lainsäädäntöön kummassakaan maassa. Vaikka valtio väittää olevansa lohen omistaja rajajokisopimuksen mukaan, se ei synny sen nojalla.

Suomen valtio on koko itsenäisyytemme ajan perustanut toimintansa Tornionjoella siihen, että valtio omistaa lohenkalastuksen koko Tornion-Muonionjoen Suomen puoleisella vesialueella. Vaikka tälle ei ole historiallista, lainsäädännöllistä tai muuta normiperustaa, MMM on ensimmäisen ja toisen perustuslain vastaisesti sivuuttanut rannanomistajien ikiaikaiset oikeudet, jotka vuosisatoja vanhoina omistuksina ovat itsenäisyyttä vanhempia. Kaikki rajajokisopimukset perustuvat ensimmäiseen rajajokisopimukseen, jossa sovittiin *"Kummallekin valtiolle kuuluu puolet kalastuksesta."* On tietysti kohtuullista sopia rajajoen kalavarojen jakamisesta tasan, MUTTA julistus, joka ei mitenkään huomioi alueen väestön vanhempaa omistusta tai muuta oikeutta, ei voinut ollut laillinen saanto omistukselle myöskään demokraattisessa tasavallassa. Kun 16.4.2013 väylänvartinen kansanedustaja *Simo Rundgren* kirjallisella kysymyksellään [KK317/2013vp] kysyi maa- ja metsätalousministeri *Jari Koskiselta*: *"Onko rajajokisopimuksen ja muun lain oikeaa tulkintaa se, että kalastuskunnat eivät saa päättää kalastuksesta vesialueellaan ja voiko valtio tai jokin muu taho myydä lohenkalastuslupia kalastusoikeuden omistavien kalastuskuntien vesialueille ilman niiden suostumusta?"* ministeri vastasi: *"Suomen valtion lohena ja taimenenkalastusoikeus Tornion-Muonionjoessa ei perustu vesialueen omistukseen, vaan se kuuluu valtiolle regaleoikeuden perusteella. ELY-keskuksella ei ole toimivaltaa lähteä neuvottelemaan valtiolle kuuluvista kalastusoikeuksista muista lähtökohdista."* Kirjallisessa vastauksessaan ministeri Koskinen esitti eduskunnalle

faktana valtion regaleoikeutta loheen, jota ei silloin, ei sitä ennen eikä sen jälkeen ole kyetty näyttämään toteen.

MMM tilasi 18.3.2013 Lapin yliopistolta oikeustieteellisen tutkimuksen "*Valtion lohiregaalista Tornion-Muonionjoen vesistöalueella*". Ministeriö painotti tutkimuksen merkitystä uuden kalastuslain valmistelussa. Samoin teki perustuslakivaliokunta, joka vaati lohiregaalin selvittämistä kalastuslakiuudistusta varten. Uusi kalastuslaki [379/2015] kärsi erityisen heikosta poliittisesta tilanteesta ja jäi monin osin keskeneräiseksi, kun huonosti onnistunut hallitus halusi kalastuslain väkisin maaliin ennen eduskuntavaaleja 2015. Kalastuslakiuudistus säädettiin voimaan ministeriön virkamiesten selkeillä lupauksilla lain avaamisesta jo ennen sen voimaantuloa syksyllä 2015. Kesällä 2015 valmistuneessa oikeustieteellisessä tutkimuksessa [Juha Joona 2014-2016, ISSN 0783-4144] OTL Juha Joona ei löytänyt sellaisia oikeustosi-seikkoja, joiden perusteella Tornion-Muonionjoen lohenkalastusoikeudet kuuluisivat valtiolle. Kun tutkimustulos ei ollutkaan ministeriölle mieleinen, se jätti 50 000,- € maksaneen tutkimuksensa huomioimatta eikä kalastuslakia avattu ennen sen voimaantuloa. Sen sijaan MMM:n virkamiehet ovat kuuluttaneet Lapin yliopiston oikeustieteellisen tutkimuksen puolueettomuuden tutkimista. MMM:n kalastusviranomaisen toiminnalle tällainen lakien voimaan saattaminen keskentekoisina siihen liitetyillä lupauksilla ei ole mitenkään erikoista. Myös vuoden 2010 rajajokisopimus [91/2010] säädettiin voimaan ehdolla, että Tornion-Muonionjoen maanmittaustoimitukset aloitetaan 2011. Niitäkään ei ole tehty.

Ruotsin korkein oikeus käsitteli v.1951 [NJA 1951 s.413] lohiregaalia päätöksensä perusteena ns. Pajalan tapauksessa. Korkeimman oikeuden ratkaisusta on todennettavissa, että Tornionjoella kruunun verottama ja v.1786 yksinvaltiaan *Kustaa III:n* vuokralle määräämä (Tornionjoen lohitalonpojat joutuivat vuokraamaan omat lohivatonsa kruunulta) lohenkalastusalue ulottui laajimmillan jokisuulta *Kauvosaareen*, jossa ylin kahdeksasta ns. kruununpadosta oli sijainnut. Mutta ei ylemmäs, ei meille. Ruotsin korkeimman oikeuden päätöksen seurauksena Tornionjoen lohenkalastus tuloa tuottavana oikeutena on kuulunut rannanomistajille Pajalan kunnassa ja sen yläpuolella olevilla jokialueilla. Ruotsin korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenee, että vuoden 1734 laki ja v.1766 kalastussääntö [*Fiskestadga 1766 liitteenä*] (kumpikin voimassa myös Suomessa) eivät muodostaneet perustaa lohiregaalille ylipäätään. Kannaltamme merkittävää on, että Ruotsin kruunun regaalinen lohenkalastus ei ole koskaan yltänyt alueillemme. Tämä on selvää; lohiregaalilla on ruotsalainen historia ja tästä on olemassa Ruotsin korkeimman oikeuden päätös. (Toinen Ruotsin korkeimman oikeuden päätös Tornionjoen lohenkalastuksesta, ns. Vittaniemen tapaus, on vanhalta kruununpatoalueelta alempana jokivarressa.) *Ruotsin kruunun kalastusregaalista ei syntynyt Suomen valtiolle erityisperusteista kalastusoikeutta lohenkalastukseen Tornion-Muonionjoen yksityisillä vesialueilla.*

Kemi-Tornion käräjäoikeus hylkäsi 2.12.2015 [15/5306 liitteenä] 26.5.2014 kiireellisenä jätetyn turvaamistoimihakemuksemme viivytyksiään kaksi kalastuskautta. Sen mukaan "*turvaamistoimen hyväksyminen merkitsisi voimakasta puuttumista hyvin*

pitkään jatkuneeseen ja yleisesti hyväksytyyn valtion regaaliseen lohenkalastusoikeuteen ts. regaleoikeuteen." Alioikeus perusteli päätöstään sillä, että "turvaamistojen myöntämistä harkittaessa hakijoiden oikeuden todennäköisyydelle on asetettava huomattavasti suuremmat vaatimukset kuin saamisen todennäköisyydelle takavarikkoasiassa." Käräjäoikeuden mukaan hakemuksen hyväksymiseksi ei riitä pelkästään se, että "esitetyn näytön valossa tai oikeudellisesti hakijoiden oikeus ei selvästi ole perusteeton." Käräjäoikeus antoi hylkäävän päätöksensä, koska "Ensimmäisessä vastaaja on katsonut, että koska hakijoilla ei ole puhevaltaa asiassa hakemus tulisi jättää tutkimatta tai hylätä." ja kertoo hylkäyspäätöksensä perusteeksi: "Lisäksi vastaaja on perustellusti kyseenalaistanut hakijoiden oikeuden vesialueitensa omistukseen/hallintaan ja samalla hyödyntää vesistöjä mm. kalastamalla." Tämä on hyvin erikoinen episodi, sillä alioikeus ei antanut kauppakirjojemme kauppaehdoille minkäänlaista todistusvoimaa, vaan sitoutui valtion vastoin perustuslain 22§:ä ja 118§:ä esittämään kantaan. Suomen valtio esitti Kemi-Tornion käräjäoikeudelle ennakkotapauksena Iijoella annettua maaoikeuden tuomiota [M05/3292] väittäen kauppakirjoissamme mainittuja ehtoja kalastusoikeuksien pidättämisestä myyjälle allekirjoittajien henkilökohtaisina oikeuksina viitaten samalla näiden oikeuksien (!) päättymiseen allekirjoittajien kuollessa ja jakokuntiemme menettäneen näin ollen puhevallan kalastukseen.

Lienee sanomattakin selvää, että jakokuntiemme edustajat allekirjoittivat kauppakirjat jakokuntien puolesta, kun jakokunnat pakkolunastuksen uhan alla joutuivat myymään vesialueomistuksensa vesivoimalletoellisuudelle. Kauppakirjojen mukaan, ja koska voimalaitoksia ei ole rakennettu, *jakokunnille jäi rajoittamaton oikeus kalastamiseen, metsästämiseen ja kulkemiseen myydyillä vesialueilla eikä tästä ole ollut mitään epäselvää kauppakirjoissa osapuolina olevien kesken. Tietystikään kauppakirjalla ei ole voitu sopia tai sulkea pois sitä, että jollakulla on samaan alueeseen erityinen oikeus, mutta tällaisen erityisen oikeuden näyttäminen on sen asia, joka sellaista väittää.* Muutoin jakokunnan eli kalastusosakaskunnan mukainen hallinto on pätevä ja *siihen kuuluu valta luovuttaa oikeus kalastuksen harjoittamiseen kolmannelle.* Alioikeus ei vaatinut Suomen valtiolta näyttöä (kauppakirja tai muu normiperusta) siitä, että Tornion-Muonionjoen rannanomistajat olisivat luovuttaneet valtiolle vuosisataiset lohenkalastusoikeutensa, joille sekä *Aleksanteri I:n* julistus 27.3.1809 ja Suomen hallitusmuoto 17.7.1919 ovat antaneet perusoikeuden. Valtion esittämät väitteet regaalioikeudesta ja lohenkalastuksen omistaminen *"näkemysten mukaan"* eivät ole sellainen normiperusta, joka vastoin yksityisten rannanomistajien tahtoa antaisi Tornion-Muonionjoella valtiolle vallan luovuttaa jakokunnan kalastusoikeuden myymisen kolmannelle. –Koska valtio on aina väittänyt omistavansa lohenkalastusoikeuden Tornionjoella, juurikin *rannanomistajien ikivanhaa ja nimenomaista oikeutta lohenkalastukseen ei ole myyty.* *Rovaniemen hovioikeus* käsitteli sille 3.2.2016 jätetyn asian viivyttelämästä antaen ratkaisunsa ennen tätä kalastuskautta [16/220 30.5.2016 liitteenä]. Hovioikeus totesi puhevalttaan liittyneen epäselvyyden yhdeksi käräjäoikeuden perusteeksi hylätä hakemus, mutta oikaisi alioikeutta: *"Puhevalta väitettä ei voida ratkaista ottamatta kantaa riitakysymykseen siitä, ovatko kalastusoikeudet siirtyneet vesialueiden omistusoikeuden luovutusten*

yhteydessä. [...] Näissä olosuhteissa hovioikeus toteaa, että kaikkien hakijoiden väite valtiota paremmasta oikeudesta hakemuksessa tarkoitettuun kalastukseen on riittävä peruste niiden kunkin puhevallalle turvaaniistoimiasiassa."

Vanhan Novgorodin Venäjän karjalaisten *Pohjanrannan* alueen lohijokien, Kemijoen, Oulujoen ja Iijoen, ruotsin vallan alainen asumishistoria on paljon nuorempaa eikä niiden lohenkalastuksia voida mitenkään verrata Tornionjokeen, jonka pysyvä ja kiinteä asutus [*kainulaisia eli kveenejä*] on satoja vuosia vanhempaa. Tornionjoen lohenkalastuksen omistukset olivat järjestäytyneet jo satoja vuosia ennen kuin Ruotsin kruunu otti ylivallan, jota sitä ennen piti katolinen kirkko. Alatornion kirkon historia on yhtä vanhaa kuin Tukholman. Vuodesta 1432 Tornion pitäjä maksoi 30 markan kiltisrahaa Uppsalan piispalle. Toisin sanoen Tornionjoen rannanomistajien omistus lohenkalastukseen voi olla jopa kymmenen kertaa itsenäisyyttä vanhempaa. Näin ollen hovioikeuden väittämä siitä, että "*Tornionjoen lohen ja taimenen kalastusoikeutta koskeva tämänhetkinen tila on kestänyt vuosisatoja*" ei pidä paikkaansa. Tiedon mukaan Pellon kylän rajat on määritelty 1430. Kruunun ensimmäisen veroluettelon 1539 mukaan Pellon kylässä oli yhdeksän taloa, jotka oli perustettu ennen Ruotsin vallan ulottumista alueelle. Nämä tilat ovat pääsääntöisesti edelleenkin samojen sukujen omistuksessa. Suomalainen omaisuusuoja ei voi toimia, kun suomalainen tuomiovalta perustelee ratkaisuaan: "*Vaikka myöhemmin katsottaisiin, että oikeus lohen ja taimenen kalastukseen puheena olevilla vesialueilla ei kuulukaan valtiolle, ei se, että valtio tällä hetkellä käyttää regaaliin perustuva oikeutta, estä tai heikennä hakijoiden oikeuksien toteutumista myöhemmin.*" -Vaikka valtio toisin väittää [*valtion vastine Roi HO:lle 13.4.2016 Dnro 3344/5702-2014 s.3*], lohiregaalin fiskaalinen olemus on ollut pitkään virkavallan tiedossa [*Kyösti Haataja 1881-1956, kansanedustaja, ta-lousoikeuden professori, Maanmittaushallituksen pääjohtaja; Maanjaot ja talojärjestelmä 1949 sekä Eero Manner 1913-1999, meri- ja vesioikeuteen erikoistunut korkeimman oikeuden jäsen, talousoikeuden professori ja apulaisoikeuskansleri*]: droit de régale = jus regale = kunglig företrädesrätt tarkoittaa valtaa erityisesti verottajan roolissa, mikä erottaa regalekäsitteen omistuksesta.

Oikeusjärjestelmä ei voi toimia, jos virkavaltaa suositaan ja jos sen auktoriteettiä ei voida kyseenalaistaa, vaikka hakija "*esitetyn näytön valossa ja oikeudellisesti*" on osoittanut laittomuuksien tapahtuneen. On selvää, että oikeudenkäyttö on ollut haasteellista sen vuoksi, että MMM:n kalastusviranomaisen virkamiehet eivät ole olleet täysin rehellisiä. Kun MMM:n virkamiesten toimet on kyseenalaistettu, he ovat tehneet perälautansa yhdestä Suomen hämärimmistä lainpykälistä; kalastuslain pykälästä *valtion yksityisistä kalastuksista* [16.4.1982/286 12§ - 379/2015 9§]. Sanapari valtion yksityinen on mainintana ristiriitainen, koska valtio ja yksityinen edustavat toistensa vastakohtia. Yhdessä ne muodostavat itseristiriidan [*oksymoron*]. Laki valtion yksityisistä kalastuksista on epämääräinen ja ilmaisu on niin outo, että sen merkitys ja tausta olisi tullut myös lainsäätäjän selvittää. Päinvastoin kuin valtio väittää [13.4.2016 Dnro 3344/5702-2014 liitteenä], lainpykälän perusta on ns. vapaudenajalla, kun 1700-luvulla Ruotsiin (ja Suomeen) säädettiin voimaan yleinen kalas-

tusoikeus merialueille ja suurille järville (joka Ruotsissa on edelleenkin voimassa). Kuninkaan oikeus joka kolmanteen kalaan eli *treding* (kalastusregaaali) lopetettiin. Vuoden 1766 kalastussäännön 3. lukuun kirjattiin pykälä [*Kongl. Maj:ts Nådige Allmänne Stadga Och Ordning öfr Rikets Havs, Skär, Ström, och Insjö Fiske, Gifwen Stockholm i Råd-Gammaren then 14 Novvembr. 1766. 3.CAPIT. Om Ström och Insjö Fisket, 1.§ liitteenä*] suojaamaan niitä kruunun kalastuksia, jotka olivat kuningas-huoneen (kuninkaan, kuningattaren ja lasten tms.) yksityisessä omistuksessa (siviilioikeudellisia kalastuksia). Venäjän vallattua Suomen osa kuningasperheen yksityisistä kalastuspaikoista jäi Suomen merialueille. MMM on vuokrannut niitä ammattikalastajille ns. *regalepaikkoina*, joista nimenomaisesti on kyse valtion ho- vioikeudelle 13.4.2016 osoittamassa hallituksen esityksessä valtion yksityisistä kalas- tuksista [*HE 214/1980 12§ valtion 13.4.2016 liitteessä*]. Kalastusviranomaisella on ollut tiedossa, että Tornionjoella näitä kruunun yksityisiä kalastuksia ei ole ollut, joten lainpykälän valtion yksityisistä kalastuksista [*503/1951 5§ - 286/1982 12§ - 379/ 2015 9§ liitteenä*] yhdistäminen Tornionjokeen on näin ollen kalastusviranomaisen taholta virkamiehen tahallista lain väärin tulkintaa ja nyt myös oikeuden harhauttamista. Asiaan sekaantuneet virkamiehet ovat rikkoneet ainakin perus- tuslain 2.3§:ä, 15§:ä, 22§:ä ja 118§:ä sekä hallintolain [*6.6.2003/434*] 6§:ä, 11§:ä, 28.7§:ä ja 50§:ä. Kruunun yksityisistä kalastuksista säädettiin myös Suomen laissa ennenkuin sana kruunu korvattiin lakiin väärin sanalla valtio.

Vuodenvaihteessa voimaan astunut kalastuslain kokonaisuudistus peitti alleen oikea- mielisyyden tuulet, jotka vaikuttivat voimakkaasti vuoden 1982 kalastuslakiuudis- tuksen sisältöön. Uusi kalastuslaki vesittää suurella kädellä Suomen rannanomis- tajien ikiaikaisia oikeuksia ja keskittää valtaa Maa- ja metsätalousministeriön virkamiehille [*379/2015 9§*], samoille virkamiehille, jotka ovat johtaneet Tor- nionjoen laitonta toimintaa. 1980-luvulla lainsäätäjän selkeä tarkoitus oli myyjien aseman turvaaminen aikaisemmin tehdyissä koskikaupoissa: "*Jos koskitilan alu- eella omistajan ohella myös muilla on kalastusoikeus, heidän katsotaan muodosta- van yhdessä omistajan kanssa erityisen etuuden osakaskunnan, jossa osak- kuudet määräytyvät sen mukaan kuin kullakin on kalastusoikeutta*" [*yhteisaluelaki 18.8.1989/758 3.2§*]. "*Varallisuuden arvoisina etuuksina nämä oikeudet kuuluvat hallitusmuodon 6§:n omaisuudensuojan piiriin*" [*PeVL5/1981*] ja näin ollen tämä olisi tullut merkitä uuden kalastuslain 4§:n määritelmiin varsinkin, kun mainittu laki koskitiloista ei yllä Lapin ylimpään kalastusviranomaiseen ja Lapin ELY-keskuk- sen ylijohtajaan [*valtion vastine Roi HO:lle 13.4.2016 Dnro 3344/5702-2014 s.1*]. Sen sijaan 4.10§:n määritelmiin kalastusoikeuden omistajasta on mm. merkitty: e) "*ka- lastusoikeutta omistajaa kuulematta siirrettävissä olevaan vuokrasopimukseen perustuen hallinnoivaa luonnollista tai oikeushenkilöä*", t.s. vasta nyt eduskunnan käsiteltävänä olevat kalastajakohtaiset käyttöoikeudet, joilla yhden tai kahden MMM:n virkamiehen pyrkimyksestä Suomen kansallisesta lohikiintiöstä tehdään merialueiden, erityisesti Ahvenanmaan [6,7%], kalastajille omaisuudensuojan piiriin kuuluvia *siirrettäviä, lainattavia ja myytäviä käyttöoikeuksia* [*HE 103/2016 vp*]. Lohi on jakokohteena sen perusteella, että Itämerellä lohi kuuluu EU:n yhteisessä kalastuspolitiikassa merikalastukselle kiintiöityihin kaloihin, kun vastaavassa me-

nettelyssä Ruotsi katsoi oikeaksi poistaa lohen tältä listalta ja jakoi käyttöoikeuksia vain *pelagisille* kaloille. On kestänyt, että samat virkamiehet, jotka ovat estäneet omaisuudensuojan toteutumisen Tornion-Muonionjoen rannanomistajilta ja siirtäneet lainvastaisesti Pellon jakokuntien kalastusoikeuksien käytön muille, ovat nyt rakentamassa omaisuuteen rinnastettavia lohenkalastusoikeuksia merialueiden kalastajille, joilla ei historiallisesti tai muuten ole tällaisia oikeuksia koskaan ollut. Oikeusvaltiossa tällaisia *tulonsiirtoja* ei pitäisi voida koskaan tapahtua. Tämä osoittaa selvästi, miten ammattikalastuksen ja suomenruotsalaisten edunvalvonta on lainsäädännön keskiössä.

Asioita tutkiessamme meille on selvinnyt, että Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen [91/2010] kalastukseen liittyvät pykälät sekä sopimuksen olennaisena osana oleva kalastussääntö, jotka on säädetty osaksi Suomen lakia, eivät ole osana Ruotsin lakia. Ruotsin laissa [*Lag (2010:897) om gränsälvsoverenskommelse mellan Sverige och Finland Svensk författningssamling 2010:897 t.o.m. SFS 2010:1093*] ilmoitetaan selvästi, että rajajokisopimuksen kalastukseen liittyvät pykälät 23-26 ja 29 sekä Tornionjoen kalastussääntö eivät ole osa Ruotsin lakia: "*Den gränsälvsoverenskommelse mellan Sverige och Finland som undertecknades den 11 november 2009 ska gälla som svensk lag. Detta gäller dock inte artiklarna 23-26 och 29 samt fiskestadgan för Torneälvens fiskeområde.*" Siis, vaikka Suomi on tehnyt yhteisen rajajokisopimuksen Ruotsin kanssa, Tornionjoen Ruotsin puoleisilla vesialueilla on Ruotsin kansallinen kalastuslaki edelleenkin ratkaiseva; eikä se, mitä rajajokisopimuksen kalastussäännössä yhdessä on sovittu [*Havs- och Vattenmyndigheten'in vastsaus 4.7.2016 liitteenä*]. -Tornionjoella on näin ollen yhtäaikaaisesti voimassa kolme lakia, joista *Suomen laki on alinna*. Suorastaan uskomatonta on, että näiden kansanedustuslaitosten säätämän kolmen lain sijasta Tornionjoella on kuitenkin vallitsevana lakina Maa- ja metsätalousministeriön toimijoiden ylläpitämä 'virkamies-sharia', jolla rannanomistajien oikeuksia syrjitään keskiajan feodaaliyhteiskunnan "oikeusperustaan" kuuluneella regaalioikeudella.

MMM:n virkamiehet ovat sitoneet valtioneuvostonkin 'aisankannattajaksi' eikä kukaan halua puuttua asiaan, mikään ei etene. Eduskunnan oikeusasiamies sivuuttaa 4.7.2014 valvottavansa täydellisesti ja toteaa lausunnossaan [*Dnro 2691/4/13 liitteenä*]: "*Sopimuksen tekeminen vaatii kuitenkin myös nimetyin Ruotsin viranomaisen myötävaikutusta. Asiassa on keskeisesti kysymys myös lupien myynnistä kertyneistä varoista ja valtion lohenkalastuksen regaleoikeudesta.*" TOTTA, kalastuslupien myynti ja niistä kertyvä tulo on keskeinen kysymys paitsi meille, myös alueemme työllistymiselle ja kehittymiselle. Olemme selvittäneet tämän juurta jaksain Ruotsin viranomaiselle [*kirjelmämme Havs- och Vattenmyndigheten'ille 6.3.2016 ja JO-anmälan 5.9.2016 liitteenä*]. MUTTA mikään ei estä valehtelevia virkamiehiä 'toimissaan'. -Valtion kalastusregaalista tai valtion yksinoikeudesta lohen ja taimenen kalastukseen Tornionjoella ei ole säädetty Suomen laissa. Rajajokisopimuksen kalastussäännöstä ja kalastuslaista huolimatta Suomen perustuslaki antaa yksityisille omistuksille perusturvan; se ei anna sitä valtiolle, jonka virkamiehet voivat vain noudattaa lakia, mikä lienee selvää. Näin ollen; vaikka valtio voisikin

esittää oikeusnormin lohenkalastuksen regaleoikeudestaan, oli se sitten omistuksellista tai fiskaalista hyötymistä veronkannon kautta, *se ei sittenkään tarkoittaisi sitä, että pelkästään sen perusteella myydyllä kalastusluvalla voitaisiin lainvoimaisesti kalastaa ilman alueen kalastusoikeuden haltijoiden suostumusta. Valtion regaalioikeus loheen ei yksistään voi olla ratkaiseva ratkaistaessa kalastusoikeuksiamme ja sitä, voiko kalastusviranomaisen syrjiä meitä kolmansien osapuolien eduksi. Rajajokisopimus ei ole sellainen oikeusnormi, jonka perusteella valtio voi oikeuttaa toisen myymään toisen omaisuutta.*

Arvoisa Suomen tasavallan Presidentti;

kuten edellä olevasta ilmenee, Rovaniemen hovioikeus on oikeassa mainitessaan, että asia on *"huomattavan laaja, moniulotteinen ja merkittävä"*. Ehkäpä kuitenkin toisella tavalla kuin hovioikeus tarkoitti. Vuoden 2013 turvaamistoimella haettiin kieltoa, jolla estää toinen myymästä toisen omaisuutta, jota jo vanhastaan on pidetty rikollisena toimintana, mutta on nykyjuridiikalle ulosottokaarineen sittenkin liian monimutkaista. Kirjoitamme Teille, koska historia on osoittanut, että *Suomen valtioon, sen lainsäädäntään ja oikeusjärjestelmään ei ole luottamista*. Valtio ei käytä regalioikeutta eikä mitään muutakaan perustetta lohenkalastukseen missään muualla yksityisen kalastusoikeuden alueella. Valtion lohenkalastusregaalialia pidetään Suomessa virkavaltaisesti yllä *vain täällä entisen Västerbotten'in alueella Tornion-Muonionjoella*, eikä alueemme rannanomistajien syrjintä toisen alueen ihmisten eduksi ole mitenkään uutta: MMM teki mittamattoman suuren tulonsiirron jokilaakson rannanomistajilta merialueiden kalastajille, kun Tornionjoen lohitalonpoikien lohenkalastukset purettiin ja lohenkalastus siirrettiin merelle (viimeinen lohikato purettiin 1972). Siihen meillä Tornionjoen rannanomistajilla ei ollut mitään sanomista eikä kantaamme ole kysytty nytkään, kun MMM on purkamassa niitä perusteita, joilla lähes sukupuuttoon saatettu Tornionjoen luonnonlohikanta saatiin kasvamaan Itämeren suurimmaksi (1990-luvulla asetetut merialueen lohenkalastuksen aikarajoitukset puretaan). Hovioikeuden viesti tuli perille. He haluavat lohiregaalin korkeimman oikeuden ratkaistavaksi. Meillä on Rovaniemen hovioikeuden päätöksellä puhevalta asiassa. Riita-asian ajaminen valtiota vastaan vaatii paljon rahaa ja on pienille kalastuskunnille yhdessäkin täysin mahdotonta, kun *samaan aikaan vastaajan virkamiehet estävät ainoan tulonlähteen ja kalastuslupatulot viedään ulkopuolisille kalastuskunnille*.

Vaikka tätä vallatun alueen kolonialismia on pitkään harjoitettu, sen lopettamiselle ei pitäisi olla minkäänlaisia esteitä. MUTTA mitä tehdä? Ministeriöllä ja valtioneuvostolla ei ole tahtotilaa vallitsevan alennustilan korjaamiseksi. Viranomaisten valvonta ei toimi, selvitysmiestä ei uskota eivätkä poliisille jätetyt tutkimuspyynnöt liikahda. Riita-asia valtiota vastaan on iso ja kallis sarja oikeudenkäyntejä. Niiden nostamiseksi ja läpiviemiseksi meidän varamme eivät riitä. Onko asia yleensäkin ratkaistavissa valtiovallasta täysin riippumattoman selvitysmiehen tai oikeuslaitoksen toimesta? Vai löytyykö Suomesta sellainen oikeusturva, joka rahoittaa kansalai-

senten oikeustoimet valtiota vastaan silloin, kun valtio estää hakijalta normaalin tulonmuodostuksen?

-Olisiko Teillä eettisesti kestävä ratkaisu asiaan?

Pello Suomen 99. vuonna, 22. marraskuuta 2016

Kunnioittavasti

Heikki Jolma
pj. Väylän viehelupa-alue

P.S. Olemme pyrkineet oikeuksiimme mahdollisimman läpinäkyvästi, josta osoitukseksi kotisivumme www.vaylanviehelupa.fi, joten pyydämme samalla tiedon siitä, voimmeko julkistaa tämän kirjelmämme ja jos voimme, niin milloin?

Samanaikaisesti tiedoksi:

Rovaniemen hovioikeuden presidentti *Marianne Wagner-Prenner*
Sähköpostitse 22.11.2016 marianne.wagner-prenner@oikeus.fi

Väylän viehelupa-alueen ovat perustaneet Pellon-Kolarin alueen kalastusviranomaisen vahvistamat kalastusoikeuden haltijat noin 70 km pituisella Suomen puoleisella osalla Tornionjokea Juoksengista Väylänpäähän: Juoksengin kalastuskunta, Niemen-Saloniemen kalastuskunta, Turtolan kalastuskunta, Pellon kalastuskunta, Lempeän kalastuskunta, Kiurunien kalastuskunta ja Väylänpään yhteisen vesialueen osakaskunta; Y-tunnus: 2549362-2